

Valerie Lembaková

Bitva u Abúkíru Antoine-Jeana Grose a její „druhý život“

Posudek vedoucího bakalářské práce

Tato práce je záslužná už samotnou volbou tématu, a sice dvojnásob. Jednak malíř A.-J. Gros navzdory své proslulosti dosud nemá aktuální monografii, o kterou by se dalo opřít. Jednak také se posuzovaná práce zabývá specifickou odezvou na jedno malířovo slavné dílo, totiž jeho technicky sofistikovanou reprodukcí.

Znamená to, že Lembaková musela ohledně Grose podstoupit dost pracnou rešerši při shledání relevantní literatury, přitom v našich knihovnách mnohdy nedostupné, a zejména podnikla náročné vyhledání některých zahraničních specialistů a konzultace s nimi.

Z formálního hlediska je na posuzované práci nutno ocenit její relativní přehlednost i patřičnou jazykovou úroveň. Při výše zmíněných okolnostech si autorka vystačila se stručnou bibliografií; použitou literaturu cituje pečlivě a korektně. Za obecný nešvar, který se dotkl i této práce, však pokládám, že v jejím výsledném znění zůstaly názvy obrazů v angličtině. Což je nepatřičné už proto, že většina z nich spadá do frankofonního prostředí, a hlavně v daných případech mají jejich názvy bezproblémově své protějšky v češtině.

Práce Lembakové nejprve s poměrně obsáhlými odkazy na příslušnou literaturu podává stručný přehled novodobého rozvoje bitevního malířství jako vyhraněného oboru umění a charakterizuje Grose i jeho současníky působící v éře Napoleona či také obvykle se státní zakázkou. V důsledku toho tyto obrazy sloužily vlastně jako součást propagace politiky státu.

Lembaková se zmiňuje o rivalitách i vzájemném napodobování mezi umělci této éry. Uvádí při té příležitosti také přímé srovnání Grosova obrazu s jedním dílem Girodetovým a je jen škoda, že se přitom víc nezmiňuje o kulturně-politických implikacích, které se u Napoleonových výbojů mimo Evropu a nad jejich uměleckým ztvárněním diskutují.

Hlavní část posuzované práce pojednává o odezvě na Grose a jmenovitě na jeho obraz reprodukováný ve zmenšeném měřítku ve výjimečně dochovaném artefaktu. Při jeho analýze si Lembaková pomohla přihlédnutím k technice chromolitografie, která záhy v 19. století poskytla základ sugestivním obrazovým reprodukcím, byť převážně nikoli umělecky náročných předloh, jako je tomu při zde posuzovaném artefaktu. V té souvislosti vyvstal problém „anaplastu“, už podle označení této specifické techniky provedeného na plátně s vysokou texturou barev, nepravidelně po ploše rozmístěnou, takže výsledný artefakt budí iluzi rukodělné práce. Pokud jde o užití pojmu anaplast, zůstala autorka poněkud nerozhodná či zdrženlivá, což je vzhledem k existujícím mezerám v odborné literatuře a stanoviscích zapotřebí připustit. Nedostatečnost dosavadní příslušné literatury odpovídá značně exkluzivní technice, takže anaplast zůstal dosud stranou soustavnějšího zájmu bádání odborníků. Také restaurátorská expertíza, kterou si Lembaková objednala, charakterizuje techniku artefaktu základním způsobem, tedy obecně jako chromolitografii.

Závěr práce pokládám za účelný, včetně otevřeného konstatování přetrvávajícího nedostatku v prozkoumání historické variety technik obrazové reprodukce. Vyslovuje se zde rovněž patřičná, byť nutně jen všeobecná hypotéza o dílenském zdroji i adresátu zkoumaného artefaktu.

Posuzovanou bakalářskou práci hodnotím celkově kladně a pro její obhajobu navrhuji hodnocení výborně.

prof. PhDr. Roman Prahla, CSc.

V Praze 3. 8. 2023